

Position Paper December 2012

Svenska ITS Rådets position om Fordonsrelaterad ITS

---

1. Varför Fordonsrelaterad ITS?

Fordonsrelaterad ITS handlar om att hjälpa fordon att kommunicera med varandra och med infrastrukturen. Utifrån ett trafiksäkerhets- och framkomlighetsperspektiv finns det mycket att vinna på att denna utveckling sker snabbt. Det finns redan flera tjänster som är mogna för storskaligt införande.

En förare av en bil har idag mycket begränsad information om trafiksituationen i fordonets absoluta närhet. Informationen inskränks till vad föraren själv kan se (visuell kontakt, vägmärken med fasta eller dynamiska budskap) eller höra (trafikradio, sirener). Att i förväg få reda på olyckor, trafikstockningar, alternativa resrutter, resetjänster, bensinstationer, vägrestauranger med erbjudanden etc. har stor inverkan på resenärens komfort, framkomlighet och trafiksäkerhet. I slutändan leder ett förändrat förarbete till att de transportpolitiska målen lättare uppnås.

För Sverige, som har en lång tradition av samarbete mellan akademi, fordons- och telekomindustrin och offentlig sektor, är detta inte längre en framtidsvision utan en verklighet med stor exportpotential. Samtidigt sker en snabb internationell utveckling inom området och standardiseringsarbeten har redan initierats, bland annat av EU. Fordonsrelaterad ITS är därför ett prioriterat område för ITS-rådet och för Sverige.

Uppdraget

ITS-rådet har fått ett direktiv¹ av regeringen att verka för ett ökat svenskt agerande i EU inom området. Bakgrunden är att regeringen ser möjligheten att såväl påskynda som påverka införandet av olika ITS-tjänster och också samordna tjänsterna på europeisk och internationell nivå. Detta kommer i förlängningen att komma det svenska näringslivet till nytta, inte minst våra exporterande företag.

Positionspapperna beskriver på en övergripande nivå de svenska ståndpunkterna inom ITS, hur vi från svenskt håll agerar i olika EU-sammanhang när det gäller ITS. Dokumentet ska kunna användas av såväl representanter från näringslivet, offentliga organisationer, akademien och dess

---

¹ Regeringens direktiv: http://www.sou.gov.se/kommittedirektiv/2010/dir2010_67.pdf

Position Paper

December 2012

forskare som av olika branschorganisationer. Varje positionspapper omfattar det trafikslagsövergripande perspektivet.

Följande prioriterade områden inom Fordonsrelaterad ITS behandlades i den trafikslagsövergripande ITS-strategin och handlingsplanen² som Vägverket på uppdrag av regeringen tog fram år 2010.

Pilot och fältförsök av samverkande system skall initieras. Koordinering av fullskaleförsök med utvalda ITS-tjänster.

Definiering av en fordonsplattform med öppen arkitektur och standardgränssnitt för tillhandahållandet av ITS-tjänster. I arbetet ligger också att ta fram en plan för införande av trafikslagsövergripande samverkande tjänster (fordon-till-infrastruktur och samt fordon-till-fordon) utifrån användarnytta och säkerhet.

Initiering av pilotprojekt enligt konceptet "smarta försäkringar/smart driving". En förhandlingsman bör tillsättas för att ta fram förutsättningar för införande av konceptet.

Testning av olika trafiksäkerhetsrelaterade tjänster baserade på både korthållskommunikation och mobilnätkommunikation på utpekade vägvagnsnitt.

Fastställande av specifikationer för kommunikation infrastruktur-till-infrastruktur, fordon-till-infrastruktur och fordon-till-fordon i samverkande system.

Pågående arbeten

Arbetet med att utveckla Fordonsrelaterad ITS pågår bland många aktörer i Sverige, inte minst inom fordons- och telekomindustrin. Samtidigt fortgår ett flertal initiativ inom EU, dels i form av FOT (Field Operational Tests)³, dels i form av standardisering inom ETSI⁴ och CEN/ISO⁵. Ett antal tjänster är definierade och prioriterade av bland annat EasyWay⁶ och är på väg att konfirmeras av CEDR⁷.

- En prioritering av de ITS-tjänster som kan ge nya värden, tillgänglighet och miljöeffektivitet har påbörjats. Prioriteringen sker utifrån vinster på kort och lång sikt.
- De svenska aktörerna på fordons- och telekommarknaden har samlats för att skapa ett gemensamt arbetssätt och engagemang. Målet är att forma ett ekosystem för branschen.
- En plattform för öppen dialog med de som önskar medverka i utvecklingen (exempelvis innovationsrelaterade organisationer, fordons- och telekomindustri samt akademi) har skapats.

² ITS-strategi och handlingsplan: <http://www.sou.gov.se/its/handlingsplan.htm>

³ FOTs: http://cordis.europa.eu/fetch?CALLER=PROJ_ICT&ACTION=D&CAT=PROJ&RCN=98318

⁴ ETSI:s hemsida: www.etsi.org

⁵ CEN/ISO: http://www.iso.org/iso/standards_development/processes_and_procedures/cooperation_with_cen.htm

⁶ EasyWay: <http://www.easyway-its.eu/>

⁷ CEDR: <http://www.cedr.com/about-us>

Position Paper

December 2012

- Tester av bland annat olika trafiksäkerhetsrelaterade tjänster baserade på både mobilnät-kommunikation och korthållskommunikation pågår med fokus på de kommersiella villkoren, exempelvis CoCarX och COSMO.
- Arbete pågår på europeisk nivå med att definiera trafiksäkerhetsrelaterad information genom TISA⁸ - "provision of free of charge Minimum Universal Traffic Information Service.
- På internationell nivå pågår ett samarbete, inom ramen för Amsterdam Group, med syfte att stötta utvecklingen av kooperativa system för vägtrafikfordon. Omfattande försök med smarta försäkringar har slutförts i ett samarbete mellan Trafikverket och ett försäkringsbolag. Trafiksäkerhetseffekterna har varit påtagliga och möjligheter till kommersialisering öppnar sig på samma sätt som på många andra platser i världen.

2. Prioriteringar för framtiden

Inom positionen Fordonsrelaterad ITS har ITS-rådet valt att lägga fokus på ett antal utvalda initiativ som skall snabba på utvecklingen inom området:

- I Sverige skall tjänster prioriteras som kan ge trafikanterna, samhället och industrin nya värden i termer av säkerhet, tillgänglighet och miljöeffektivitet i ett kort men också i ett långt tidsperspektiv. Sverige skall också i större utsträckning delta i utvecklingsarbetet på EU-nivå, exempelvis med FOT-projektet⁹.
- En plan för införande av trafikslagsövergripande samverkande tjänster (fordon-infrastruktur och fordon-fordon) skall tas fram med fokus på användarnytta, säkerhet och olika tidsperspektiv. I arbetet ingår krav på både fysisk och digital infrastruktur, att tydliggöra ansvar och roller samt utvärdering av strategier och investeringsbehov för utbyggnad.
- Säkerställa att pilot och fältförsök genomförs enligt ITS handlingsplan.
- Tjänsterna som utvecklas ska vara testade, enkla att införa och anpassade till befintliga kommunikationsinfrastrukturer. De skall också bygga på de prioriterade tjänster som tagits fram inom EasyWay och CEDR.
- Storskaliga satsningar med redan utvärderade tjänster ska planeras och genomföras i samverkan mellan olika aktörer. Affärslogiken, ansvar och roller mellan de olika aktörerna skall därvid utvecklas. Syftet är att förenkla ett successivt införande av tjänster.
- För att underlätta innovationen inom området bör trafikslagsövergripande data och information göras tillgängliga, se positionsappret "Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag" för mer information.
- Sverige bör medverka aktivt i de olika standardiseringsorganen, CEN TC 278, ETSI samt ISO 204 i syfte att tillvarata svenska intressen i detta arbete.

---

⁸ Traveller Information Services Association baseras på Directive 2010/40/EU: "Directive of the European Parliament and the Council on the framework for the deployment of Intelligent Transport Systems in the field of road transport and for interfaces with other modes of transport"

⁹ Field Operational Tests

Position Paper December 2012

- Fordonsplattformar med öppen arkitektur bör definieras med standardgränssnitt för tillhandahållandet av ITS-tjänster. Syftet är att möjliggöra en "plug- and playintegrering" av framtida nya eller uppgraderade tjänster, inklusive sådana som används i nomadisk utrustning eller som utnyttjar satellitpositioneringstjänster. Detta kommer att sänka kostnaden för varje tillämpning och öka möjligheterna för snabb utbyggnad.

3. ITS-rådets positionspapper

Följande positionspapper är framtagna till dags dato. De ska vara dynamiska i sin karaktär och kommer att uppdateras successivt. Dessa dokument finns på ITS Rådets hemsida www.sou.gov.se/its.

- Tillgängliggörande av transportrelaterad data oberoende av trafikslag
- ITS för gods
- Fordonsrelaterad ITS
- Attraktiva resetjänster
- Gemensamt betalsystem inom transportsektorn
- Trafikledning i storstad – alla trafikslag
- ITS och trafiksäkerhet

4. Kontaktpersoner

Roberto Bauducco
Chef ITS Sekretariatet
roberto.bauducco@trafikverket.se
+46 70 580 79 90

Alf Petersson
ITS Sekretariatet
alf.petersson@trafikverket.se
+46 70 558 01 22